

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Volja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$1.00

The largest Slovenian Daily in
the United States.

Issued every day except Sundays
and legal Holidays.

75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NO. 153. — ŠTEV. 153.

NEW YORK, MONDAY, JULY 1, 1929. — PONDELJEK, 1. JULIJA 1929.

TELEFON: CHELSEA 3878

VOLUME XXXVII. — LETNIK XXXVII.

ŠPANSKE LETALCE SO NAŠLI ŠE ŽIVE NA MORJU

VEČ KOT SEDEM DNI SO BILI NA MORJU IN SO ČAKALI REŠITVE

Španske letalce, ki so nameravali poleteti v Združene države, je opazil angleški aeroplanski transport "Eagle". — Nahajali so se sto milj južno od otoka Santa Maria. — Odvedeni so bili v Gibraltar.

MADRID, Španija, 30. junija. — Španski letalci, major Ramon Franco in njegovi trije tovariši, katere so že vsi smatrali za izgubljene, se nahajajo na krovu angleškega aeroplanskega transporta "Eagle" ter so na poti proti Gibraltarju. Letalci so bili odleteli več kot pred enim tednom proti Združenim državam in sicer v smeri preko Azorov.

Njihovo letalo je le malo poškodovano ter se je dobro vzdržalo na morju.

Nobenemu letalcu se ni nič zgodilo. Preživljali so se s sandwichi in so imeli na razpolago trideset galon pitne vode.

Prvo poročilo o rešitvi je izdalo špansko ministristvo, nato je pa angleška admiraliteta sporočila, da so bili letalci rešeni 100 milj jugovzhodno od otoka Santa Maria.

Letalci so odleteli prejšnji petek zjutraj ter jih je zadnjič videla posadka angleškega parnika "Gredon" prejšnjo soboto zjutraj.

Posluževali so se hidroplana Dornierovega sistema z dvema motorjema.

Namenjeni so bili v Združene države, odkoder bi nadaljevali polet okrog sveta.

Rešeni letalci so: major Ramon Franco, major Eduardo Gonzales Gallarza, kapitan Ruiz de Alda in seržant Pedro Madariaga.

JAPONSKI KABINET BO DEMSIJONIRAL

Kot vzrok resignacije navajajo atentat na Čang-tsolina. — Na krmilo vlade bo dospela opozicija.

TOKIO, Japonska, 30. junija. — Ministrski predsednik Tanaka je imel danes več nujnih konferenc s svojimi ministri. Časopisje in politični krogi domnevajo, da bo japonski kabinet najbrž odstopil pričetkom prihodnjega tedna.

"Associated Press" dvomi, da bi Tanaka objavil izid preiskave glede bombnega napada na severokajstajskega vojaškega voditelja Čang-tsolina ter atentatorje izročil pravici.

Japonski vladni ni mogoče dokazati, da so bili japonski oficirji v zvezi z atentatom. V slučaju sedanjega ministra bo prišla na površje opozicija, kateri načeljuje Min-ceto.

LONDON, Anglija, 30. junija. — Reuterjeva agentura je izvedela iz zanesljivega vira, da so bili oboje-ni na disciplinarne zapore visoki japonski častniki, ki so bili v stiku z mandžurako začetvo.

Med njimi je polkovnik generalnega štaba Mamamoto, bivši načelnik japonskega generalnega štaba v Mandžuriji; generalni poročnik Sajito in prejšnji poveljnik japonskih čet za načrto japonske železnice.

Rekorden uspeh, ki je velike praktične vrednosti, je dosegel kapitan Frank Hawks, ki je dospel v soboto zjutraj na Roosevelt letalno polje, potem ko je rabil 36 ur za polet iz New Yorka v Los Angeles in nazaj.

Za polet iz New Yorka v Los Angeles je rabil devetnajst ur in deset minut, za povratni polet pa sedemnajst ur in osemindeset minut.

Vozil je s povprečno naglico 152 milj na uro.

ARETACIJE KOMUNISTOV

Berlinska in bratislavska policija se je spopadla s komunisti, ki so napadli domorodne demonstrante.

BERLIN, Nemčija, 30. junija. — Policija je aretirala veliko število komunistov, ki so večeraj ponoči v različnih delih mesta napadli člane nacionalsocialističnih zvez, ki so se vračali domov s protestnih demonstracij proti versailleski mirovni pogodbi.

Več nacionalsocialistov je bilo močno ranjenih ter so jih morali prevesti v bolnico.

BRATISLAVA, 30. junija. — Aretiranih je bilo več komunistov, ki so motili ljudske demonstracije proti versailleski mirovni pogodbi. Komunisti so bili oblečeni v posebne uniforme, ki so v Nemčiji prepovedane.

V DVEH DNEH IZ N. Y. V LOS ANGELES IN NAZAJ

Rekorden uspeh, ki je velike praktične vrednosti, je dosegel kapitan Frank Hawks, ki je dospel v soboto zjutraj na Roosevelt letalno polje, potem ko je rabil 36 ur za polet iz New Yorka v Los Angeles in nazaj.

Za polet iz New Yorka v Los Angeles je rabil devetnajst ur in deset minut, za povratni polet pa sedemnajst ur in osemindeset minut.

Vozil je s povprečno naglico 152 milj na uro.

PRINC JANEZ — tretji sin jugoslovanske kraljice.

Newyorški "Times" je dobil v soboto sledeče brezlično poročilo iz Beograda:

Zgodaj zjutraj je začelo zviniti po vseh cerkvah in 101 strel iz topa je naznanil mešanom, da je kraljica Marija rodila tekom noči tretjega sina.

Njegova dva brata Peter in Tomislav sta bila rojena v Beogradu.

Kraljica se je podala na Bled baje v izrecnem namenu, da rodi "slovenskega princa", ki bo imenovan po kakem slavem Slovincu, ali bo pa imel izrazito slovensko ime "Janez", kot je nekoč predlagal Stjepan Radič.

Kralj Aleksander se je s svojega gradu Topolje pri Beogradu takoj podal na Bled.

PRIKLUČITEV AVSTRIJE NEMČIJI

Nemški finančni minister se je zavzemal za priključitev avstrijske republike k Nemčiji. — Nemčija ne bo opustila tega cilja.

BIELEFELD, Nemčija, 30. junija. O priliki nemško-avstrijske nogometne tekme je izjavil nemški finančni minister Severing, da ne bo Nemčija opustila nobenega poskusa, da čimprej izvede politično priključitev Avstrije.

Druge države, predvsem Francija, vidijo v tem le revanšne načrte ter bodo temu odločno nasprotovale.

Mi se ne brigamo zato, — je rekel Severing — kajti naši nameni so čisti ter ne kujemo nikakih zahrbtnih nakleпов.

BERLIN, Nemčija, 30. junija. — Predsednik državnega zbora je sprejel večeraj 300 članov dunajskega pevskega zbora "Schubert" ter v svojem govoru poudarjal skupnost interesov Nemčije in Avstrije.

Navzoči so mu navdušeno ploskali.

ŠTIRJE MRTVI PRI EKSPLOZIJ RAKET

ST. LOUIS, Mo., 30. junija. — Vsled eksplozije raket je bila večeraj porušena neka prodajalna v severozahodnem delu mesta. Dosedaj je znano, da so bile pri tej priliki usmrčene štiri osebe, med njimi tri prodajalke.

Ognjegasci so izjavili, da so poškodovane električne žice na mi-zah prodajalne povzročile eksplozijo.

TROCKI NI NAMERAVAL PRITI V ZDR. DRŽAVE

LONDON, Anglija, 30. junija. — Leon Trocki je danes brzojavno zanikal vest, da je kdaj nameraval priti v Združene države in da ni prošil Ameriške Delavske Federacije, da se zavzame zanj.

"Poročilo je neresnično", — se glasi v brzojavki. — "Edinole MacDonaldovo vlado sem prošil, naj mi preiskbi višje ter pričakujem sedaj odgovora."

PROHIBICIJSKI GLAVAR BO ODSTAVLJEN

Pomožni zakladniški tajnik Lowman bo najbrž odstavljen še tekom meseca julija. — V Beli hiši ga niso hoteli sprejeti.

WASHINGTON, D. C., 30. junija. Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da je predsednik Hoover zatrdno sklenil odstaviti sedanjega pomožnega zaokladniškega tajnika Seymoura Lowmana, kateremu je poverjen enforcement prohibicijske postavne.

Lowman je večeraj prošil v Beli hiši za avdijenco, pa ni bil sprejet. Vsled tega so se razširile govorice, da bo iz službe enostavno spoden. Pozneje so v Beli hiši to dementirali, in se glasi, da bo dana Lowmanu prilika, vložiti svojo resignacijo.

Lowman je skušal priti v Belo hišo štirindvajset ur po konferenci med predsednikom in zakladniškim tajnikom Mellonom.

Pri tej priliki sta razpravljala o najnovejših razvojih v izvajanju postavne.

SANDINO DOSPEL V MEHIKO

Bivši vstajski voditelj v Nicaragvi je povedal svoje mnenje o Amerikancih. — Amerikanci hočejo ustanoviti novo mornariško bazo.

VERA CRUZ, Mehika, 30. junija. Bivši voditelj nicaragških vstajev, general Augustino Sandino, je večeraj dospel semkaj v spremstvu petindvajsetih oboroženih pristašev. Odtukaj je namenjen v Merida, Yucatan. Mehika vlada mu je dovolila, da se sme naseliti v deželi.

Komaj 32 let stari mož, ki je vodil v Nicaragvi opozicijo proti ameriški imperijalizmu, je rekel nekemu časnikarskemu poročevalcu: — Amerikanci skušajo izzvati spor med Hondurasom, Salvadorjem in Guatemalo, da ustvarijo s tem možnost za intervencijo ter se polaste otokov za zgrajenje nove mornariške postojanke v Centralni Ameriki.

RUSIJA PRIČAKUJE DOBRE LETINE

MOSKVA, Rusija, 28. junija. — Trgovski komisariat je rekel danes, da so izgledi glede letine letos dosti boljši kot pa so bili v preteklem letu.

Dobre letine pričakujejo v Ukrajini. Tudi pridelek bolj proti severu upa biti dosti boljši kot v preteklem letu.

"ZEPPELIN" BO ODŠEL 15. ALI 16. JULIJA

BERLIN, Nemčija, 28. junija. — Kljub obvestilu Zeppelinske korporacije, da ne bo pripravljen "Graf Zeppelin" pred koncem junija, so bili vendar obveščeni potniki od Hamburga-Amerika črte, da bo Zeppelin odletel dne 15. ali 16. julija.

AMNESTIJA NA BOLGARSKEM

Predno bo obiskal prejšnji car Ferdinand Bolgarsko, bo izdana odredba o splošni amnestiji.

SOFIJA, Bolgarska, 30. junija. Po burnih nastopih, ki so spremljali debato med vladnimi pristaši ter opozicijonci je glasoval večeraj preganjan ministrom in uradnikom iz časov pred vojno povratek v deželo.

Ko bo postala ta predloga zakon, se bo najbrž vrnil na Bolgarsko tudi bivši car Ferdinand, ki živi sedaj v Koburgu, da obišče za kratek čas svojega sina kralja Borisa ter svojo hčerko princeso Evdoksijo.

Proti predlogi je protestiralo dosti poslancev, ker bo omogočen povratek prejšnjemu ministrskemu predsedniku Radoslavovu in drugim sovražnikom dežele. Amnestija, katero določa predloga, se tiče vseh izgnanih ali zaprtih politikov, tudi komunistov in agrarcev, ki so bili obsojeni na manj kot dvanajst let ječe. Justični minister in ministrski predsednik Liapčev sta zelo topla priporočila sprejem predloge.

Liapčev je rekel, da je amnestija dejanje človekoljubja in spravljivosti.

STRAHOVITA POVODENJ V BURMI

Povzročene je bilo nad milijon dolarjev škode. — Dočim je le malo ljudi izgubilo življenje. — Dosti živine utonilo.

AKYAB, Burma, 30. junija. — V Arakan okraju so povzročile povodnji ki so bile posledice velikih nalivov, velikansko materialno škodo. Škodo cenijo na približno milijon dolarjev. Izguba človeških življenj je bila majhna, a poginilo je dosti goveje živine.

V nekem sosednjem okraju je bilo preplavljenih 10,000 juter zemlje. Nad petnajst tisoč družin je izgubilo vse svoje imetje. Arakan okraj je ves pokrit z blatom. Le par vladnih poslopj in severnem delu mesta je nepoškodovanih.

Vlada je odredila takojšnje odredbe za pomoč prebivalstvu.

SOVETI OBSODILI OSEM LJUDI NA SMRT

MOSKVA, Rusija, 28. junija. — Število smrtnih obsodb v sovjetski Rusiji se je izdatno zmanjšalo tekom zadnjega časa, in nenadno zopet poskočilo. Moskovsko okrožno sodišče je obsodilo na smrt sovjetskega sodnika Paškova, iz države Tvor in bandita Sokolova. Državno pravdnikstvo je dokazalo, da je sodnik tesno sodeloval z banditi, jih zalagal z orožjem ter jih drugace sodnijsko podpiral pri njih ropanjih.

Višje sodišče v Ubejkistanu je obsodilo na slično smrt štiri bandite, ki so ropali po okolič. Obratovali so pod vodstvom Fuxaila Makusme, ter obeleli več žensk, ki niso noale pajčolana, po mohamedanski šegi, ki pa je bila odpravljena od sovjotov.

BORBA ZA PRAVICE ŠTRAJKARJEV

Policijski načelnik je prepovedal piketiranje, toda štrajkarji se niso brigali za njegovo povelje.

NEW BRUNSWICK, N. J., 30. junija. — Policijski komisar O'Connor je izjavil: — Znaprejem bom vladal z železno roko.

Prizadeval si je ustrahovati nekako sedemsto stavkarjev General Cigar Company. Na ta enostaven način je prekal ta najnovejši car državne postave New Jersey, ki dajejo stavkujočim delavcem pravico do piketiranja.

Stavkarji se pa niso brigali za njegovo povelje, ampak so postavili pikete, kakor običajno.

O'Connor je nato ukazal svojim policistom: — Aretirajte morate vse do zadnjega!

Podali so se na delo, toda aretirali so jih komaj deset.

ZA IZPUSTITEV MOONEYA IN BILLINGSA

LOS ANGELES, Cal., 30. junija. Velikanski plakati, ki zahtevajo oprostitev Toma Mooneya in Billingsa, so bili postavljeni na prazno stavbišče, ki se nahaja ob vhodu v znano filmsko mesto Hollywood. Zemljišče je last Alline Barnsdall.

OGROMNI AEROPLANI Z DVANAJSTIMI MOTORJI

FRIEDRICHSHAFEN, Nemčija, 30. junija. — V hangarju Dornier naprav v Švici ob Bodenskem jezeru grade najbrž aeroplan sveta, namreč Dornier hidroplan, ki je opremljen z dvanaajstimi motorji. Krila mu merijo 165 čevljev.

Ladji podobno truplo je baje zmoglo ljubovati vsen viharjem na oceanu. Motorji proizvajajo več kot šest tisoč konjskih sil ter prekašajo v tem pogledu vse dosedanje. Hidroplan smatrajo za vozilo, ki bo resno tekmovalo z "Graf Zeppelinom". Vozil bo z naglico 118 milj na uro.

DENARNA NAKAZILA

Za Vaše ravnanje naznanjamo, da izvršujemo nakazila v dinarjih in lirah po sledečem ceniku:

v Jugoslavijo			v Italijo		
Din.	100	\$ 9.30	Lir	100	\$ 5.75
"	1,000	\$ 18.40	"	200	\$ 11.30
"	2,500	\$ 45.75	"	500	\$ 16.80
"	5,000	\$ 90.50	"	500	\$ 27.40
"	10,000	\$ 180.00	"	1000	\$ 54.25

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opozarjamo, da smo vsled sporazuma s našim svetom v starem kraju v stanu znižati pristojbino za taka izplačila od 8% na 3%.

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30.— 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodisi v dinarjih ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se popreje s nam sporazumete glede načina nakazila.

IZPLAČILA PO POŠTI SO REDNO IZVRŠENA V DVEH DO TREH TEDNIH

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO 75c.

SAKSER STATE BANK

42 COETLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

Telephone: Barclay 0390

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President

Louis Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
In Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.
Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.
Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3878

KAJZERJEV POVRATEK

Nemški državni zbor ni hotel obnoviti postave za zaščitenje republike.

S tem je odprl bivšemu nemškemu kaiserju pot, da se lahko vrne v Nemčijo.

Toda Viljem II. se ne bo vrnil, kajti v holandskem Doornu ima svoj dvor, svoje adjutante ter podpisane dokumente z "Wilhelm II., Imperator".

V holandskem Doornu je še vedno kaiser, dočim bi mogel biti v nemškem Berlinu le privatna oseba.

Boljše je biti v Doornu prvi, kakor pa v Berlinu sedeminpetdeseti.

VPLIVI VOJNE

Angleška delavska vlada bo priznala sovjetsko Rusijo.

Vsled tega ni nihče presenečen, vsled tega se nihče ne razburja.

Dasi nima angleški ministrski predsednik MacDonald večine v parlamentu, se lahko zanaša na zadostno množico liberalnih in konservativnih glasov, da bo prodiril s svojim predlogom.

Predsednik Hoover bi najbrž dobil podobno podporo v kongresu, če bi stavil isti predlog.

Vojna je igrala čudno igro z narodnimi ideali in tradicijami.

Rusija je vstopila v vojno kot ena najbolj reakcionarnih sil na svetu, dočim je izšla iz nje kot najbolj radikalna.

Združene države so vstopile v vojno z precej liberalnimi nazori, vrnilo se se pa iz nje skrajne reakcionare.

Vojna ni samo naučila narodov, kako je treba s političnimi nasprotniki surovo ravnati, pač jih pa tudi naučila, kako se je treba bati političnih nasprotstev.

POGLAVJE O PIJAČI

Philadelphijski zdravnik dr. Benjamin Rush bi ne bil nič kaj posebno dobrodošel Antisalonski ligi in njenim glavarjem, dasi se je proslavil kot velik nasprotnik žganja in drugih močnih pijač.

Značilna je njegova razprava o posledicah, ki jih povzroča pitje žganja.

Pijanec, — pravi dr. Benjamin Rush, — je čemerren, molčeč, ali pa preklinja in blebeta, izdaja skrivnosti in jo zastranega večkrat izkupi.

Njegovo mnenje o vinu in pivu je pa povsem drugačno.

Lahko vino in pivo vsebuje običajno tako malo alkohola, da pitje teh pijač ne povzroča pijanosti in nima slabega učinka na želodec. Pivo in vino, uživana v zmerni meri, sta nedolžna ter imata blagodejen vpliv na zdravje in življenje.

Zdravnika, ki je te besede govoril, pa ni več med živimi. Dosti let je že poteklo izza njegove smrti.

Bil je eden najslavnejših zdravnikov v tej deželi, vrhovni zdravnik ameriške vojaške sile ter eden onih, ki so podpisali Izjavo neodvisnosti.

Kaj če bi se vrnil in bi začel ponovno razlagati svoje nazore?

Suhači bi ga obsuli z vsakovrstnim psokami. Še izdajalec domovine bi mu rekli.

SVEN HEDIN ZBOLEL.

Svedski svetovni potnik Sven Hedini, ki se je bil pred tremi leti odpravil na novo ekspedicijo v ozračje Azije, je nedavno zapustil Peking in se vkrca na ladjo, ki ga je prepehtala v Ameriko. Tam so ga zdravniki preiskali in ugotovili živčno vnetje v rami. Ko se bo izlečil, pojde nazaj v Peking, kjer ga čakajo ostali člani ekspedicije.

Celjska legija na Koroškem.

K desetletnici koroških osvobodilnih bojev.

Letos poteka 10 let, ko sta v boju za osvoboditev koroških Slovencev padla junaška Malga in Puncer. Ob tej priliki naj se spomnimo s skromnimi vrsticami tudi maloštevilne Celjske legije, ki je vršila važno nalogo ob koroški meji in ustavila prodiranje avstrijskih čet v lepo Savinjsko dolino.

Polna razburljivih dogodkov je bila pomlad l. 1919., ko se je krojila usoda mlade Jugoslavije. Neprijetne vesti so prihajale iz naše postojanke. Močan sunek čet koroške vlade je prisilil slovenske čete dobrovoljcev, da so se po junaškem upiranju končno le morale umakniti premoči do bivše štajersko-koroške kranjske meje. V teh bojih so padli naš in najboljši borci, med njimi naš junak Malga in urednik "Jugoslovenskega Korotana" v Velikovecu Srečko Puncer. Mračna senca se legla takrat na vso Slovenijo, zlasti pa na ožjo domovino padlih junakov.

Nepričakovano je prišel ta umik in že so se čuli glasovi, da so čete koroške vlade v Slovenigradu, v gorovju Gornje Savinjske doline ter da ograjajo Šoštanj in celo Celje. Savinjska dolina se je zganila in začela misliti na samooobrambo. Narodni svet v Celju in celjska narodna društva so sklicala 7. maja v Narod. domu zbor, na katerem so govorniki pozvali vse moške, ki so sposobni za orožje, da se tekom 24 ur javijo v četo dobrovoljcev, ki odrine v ogrožene kraje ob Koroški.

Istega in prihodnjega dne so se zlagali pri rezervnem kapetanu g. Ignaciju Založniku dobrovoljci iz Celja in iz bližnje ter daljne okolice. Večino so tvorili sedmošolci celjske gimnazije. Dne 9. maja je bila oficijelno ustanovljena dobrovoljska četa, ki je dobila ime Celjska legija. Štela je nekaj nad 50 mož od teh 26 bivših frontnih vojakov. Teh 26 mož je 11. maja odšlo pod poveljstvom takratnega podporočnika v rezervi g. Maksa Dedička na najbolj ogroženo točko, v Ljubno v Gornji Savinjski dolini. Rezervna četa je ostala v Celju in se vezbala pod poveljstvom kapetana g. Založnika.

Maloštevilna je bila naša četa, a je imela veliko nalogo, da v ogroženih krajih prepreči prodiranje avstrijskih čet do prihoda regularne jugoslovenske vojske. Ko smo se vozili skozi Gornjo Savinjsko dolino, so nas povsod navdušeno pozdravljali. V Mozirju sta nas poiskala oče in mati Srečka Puncerja ter veselo pripovedovala, da je Srečko le ranjen. Žal, se je kmalu izkazala tu vesela vest, ki je dvignila v nas razpoloženje, za neresnično. Srečko Puncerja, izredno talentiranega visokošolca, odločnega Jugoslavena ter spretnega urednika "Jugoslovenskega Korotana", ni bilo več med živimi.

V Ljubnem smo se nastanili v veliki gostilniški sobi g. Bende. Čez nekaj dni smo dobili prirastek, tako da je legija štela že 35 mož. Poleg tega nam je bilo še pridanih 53 bivših vojakov, doma iz Savinjske doline, ki so dobro poznali ves teren ob meji. Podrejena je bila naša legija obsejnuemu poveljstvu za vzhodno Koroško s sedežem v Šoštanju, od koder smo dobili naslednjega dne, 12. maja, točna navodila, da ima naš oddelek (odsek Ljubno) časno nalogo, varovati koroško-stajersko mejo v prostoru med Stakneti vrhom do Slemenca nad Solčavo. Tu smo v najkrajšem času očistili ves teren avstrijskih patrulj, ki so prihajale semkaj tudi plenit. Te avstrijske patrulje niso bile baš junaške, ker so vsakokrat ko so videle naše šajkače, jadno zbežale. Na pomoč nam je kmalu prispel tudi eskadron srbskih konjenikov, ki nam je pomagal vzdrževati zvezo s skupino podpolkovnika Naumovića na desnem krilu. Posebno hudih spopadov v odseku Ljubno ni bilo. Le straži podporočnika Čančerja in četovodja Mejaka sta 21. maja pri patruliranju po Koroškem zadeli na močno sovražno predstražo, ki se je vgnezdila pri Cvelbarju pred Črno. V spopadu je bil ranjen legijonar Ivan Teržan, a legijonarja Ivana Šribarja so Avstrijci ranjenega in nezavestnega ujeli. Na avstrij. strani je bilo več mrtvih.

Polagoma se je bližal čas koroške ofenzive, ki se je pričel 28. maja malo pred četrto uro popoldne. Zganila se je vsa naša fronta od Podrožca do preko Dravograda. Že istega dne je padla Črna po hudem boju v jugoslovenske roke. Celjski pešpolk, na katerega desnem krilu smo bili legijonarji, se je tu posebno odlikoval. Črna je zaradi bitke zelo trpela. Jugoslovenske čete niso imele velikih izgub, dočim je bilo Avstrijcev precej mrtvih, ranjenih in ujetih. Izenaženje sovražnika je bilo toliko, da so se začeli Avstrijci na vsej fronti naglo umikati.

Naša legija je v dneh 29., 30. in 31. maja zasledovala sovražnika v smeri Pliberk — Sinča vas ter dosegla 1. junija Apače ob Dravi, nakar je zasedla črto Sv. Marjeta — Triblje — Gočuh — Zidovlje. Imeli smo nalogo braniti sovražniku povratek čez Dravo in držati zvezo z ljubeljskim odredom. Dne 2. junija ponovi je skušal sovražnik pri Tribljah in pri Plazniku priti s čolni čez Dravo, pa je bil od nas pregnan. Dne 4. junija je bil odrejen prehod našega odreda čez Dravo, ki se je posrečil po hudem obstreljevanju vsega terena. Dne 6. junija opoldne smo prišli že v sestav kolone v smeri Apače — Borovlje — Celovec in zvečer istega dne smo zagledali pred seboj Celovec, kamor pa nismo smeli. Prenočili smo v Vetrinju, nakar smo v nekaj dneh bili postavljeni k Vrbskem jezeru v Krivo vrbo (Krupendorf). — Ofenzive je bil z zavzetjem Celovca konec in konec tudi avstrijskih čet, ki so se zaradi hudega poraza razkropile.

Ze v Krivi vrbi smo doznali za žalostno vest, da morajo jugoslovenske čete zapustiti Celovec. Čuli pa so se že tudi glasovi o plebiscitu. Dne 13. junija se je končno naša legija morala vrniti v Celje. Prebivalstvo, tudi nemško, nas je pri odhodu pozdravljalo in obsulo s cvetjem. Šli smo neradi in neveseli, saj smo že čutili, da bomo izgubili velik del slovenske Koroške.

Legijonar.

SMRTNA KOSA.

V Ribnici je umrla Marijana Arko v starosti 44 let. Zapustila je soproga in več nedoraslih otrok. Njena najstarejša hči Mimi je v Brooklynu, kateri izrekamo svoje iskreno sožalje.

KAKO JE BILA USRMČENA

MATA HARI

Francoski kapitan Pierre Bouchardon, ki je stopil nedavno v pokoj, je pripovedoval pariškemu uredniku "L'Intransigeant" o svoji vlogi v znanem procesu proti zloglasni vohunki Mata Hari in opisoval je njeno vedenje na morišče. Kapitan Bouchardon je bil poverjen s preiskavo vohunske afe-re. O vohunki je pripovedoval novinarju takole:

Ko sem prvič zagledal Mata Hari, ni bila več tako lepa, da bi mogla moškemu zmesati glavo. Na sen-cih je imela že sive lase, poteze njene obraza niso bile več tako fine in ustnice so bile debele. Kljub temu je bila pa še vedno izredno dragestna. Mata Hari je bilo zelo inteligentna. Obvladala je popolnoma pet jezikov. Zaman je bila vse njeno prizadevanje, da bi ujela v svoje mreže tajne agente, ki so ji prišli na sled. Med zaslišanjem mi je vrgla kozarec vode v obraz in zakričala: Nikar me ne begajte!

Umirala je tako junaško, da bi delala čast vsakemu moškemu. Ko ji je bilo sporočeno, da se mora pripraviti na smrt, se je sesedla, potem je pa vstala, češ, dobro, pa pojdim. Še zdaj jo vidim, kako je natikala rokavice in izbirala najlepšo obleko. Na morišču ni dovolila, da bi ji zavezali oči. Vedla se je tako junaško, da je četa Zuvavov pod silnim dojmom slabo streljala. Od 12 krogel so jo zadele samo tri. Končno je moral pristopiti k nji vojak, ki jo je ustrelil v glavo.

VOJAŠKA DOBA V ITALIJI PODALJŠANA.

Na Mussolinijev predlog, ki ga je napravil italijanski premijer kot vojni minister, je sklenil ministrski svet podaljšati dobo vojaške obveznosti v Italiji do 55. leta. Doslej je segala vojaška doba italijanskih državljanov samo do 45. leta, podaljšala se je torej za celih deset let.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Z žalostnim srcem naznanjam vsem sorodnikom in znancem, da mi je umrla nad vse ljubljena žena in zvesta mati dveh otrok

CHRISTINA VODNAL.

Stara je bila komaj 22 let, zakopana je po katoliških obredih v Elkens, W. Va.

Lepo se zahvaljujem vsem družinam na Cass, W. Va., ker so mi dosti pomagali. Posebno pa ženskam, ki so darovale lepe vence. Lepa hvala še enkrat vsem skupaj za ves vaš trud.

Tebi, ljubljena žena, pa želimo počivaj v miru in lahka naj Ti bo roistna ameriška gruda!

Zalujoči ostali:

Ludvig Vodnal, soprogr.

Ludvig, sin, Willie, sin, Agnes, hči.

V Clevelandu zapušta stariše,

2 brata, 3 sestre, v starem kraju pa eno sestro.

Cass, W. Va.

NAZNANILO.

S potrtim srcem naznanjam sorodnikom, prijateljem in znancem širom Amerike, da sem prešla iz domovine žalostno vest, da nam je po dolgi in mučni bolezni preminula naša ljubljena mati

MARIJA STRADIJOT.

Umrla je dne 5. junija 1929 v vasi Dolnja Košana pri St. Petru na Krasu, kjer zapušta žalujočega soproga oz. očeta Franca Stradijota, štiri sinove, Franca, Janeza, Antona in Alojza (izmed katerih je prvi že več let pogrošan) in hčer Mici, omožena Bratuš. Tukaj v Ameriki pa zapušta dve hčeri Ivano, omožena Kruh in Franco, omožena Mahnič ter sina Jožefa, kateri biva v Cleveland, Ohio.

V imenu vseh živčih sorodnikov izrekamo naše najgloblje sožalje očetu, bratom in sestri v domovini, Tebi, draga ljubljena in nepozabljena mati pa ključemo: Spavaj mirno v domači grudi! Spomin na Te ostanje v naših srcih, dokler se nad zvezdami ne snidemo.

Cass, W. Va., 27. junija 1929.

KRAP PREMAGAL RIBJEGA

ORLA

Na Wuertemberškem imajo obsežna jezera, v katerih redijo krape. Vsake tri ali štiri leta pustijo, da se voda odteče, nakar polovijo ribe. Ob taki priliki so ujeli nekoč orjaškega krapa, na čigar hrbtno so našli dobro ohranjeno okostje ribjega orla.

Njegovi kremplji so se bili tako trno zarasli v krapov hrbet, da jih je bilo treba odstraniti z nožem. Bržkone se je bil virgel orel z višine na krapa, ki pa se je naglo potopil ter potegnil s seboj tako tudi ujedlo, ki se je zaman skušala osvoboditi. V smrtni borbi je orel najbrže zasidil svoje kremplje v globlje v hrbet ribe, ki se ga ni mogla iznebiti tudi potem, ko je bil že mrtve. Polagoma je ostalo od ptice samo okostje, krapove rane pa so se zacelile kljub temu, da so ostali v njih orlovi kremplji.

POSTRV Z DVEMA GLAVAMA

Zgornjeavstrijsko društvo za akvarijo in terariologijo si je pridobilo mlado postro, ki ima dve popolnoma enaki glavi. Takšni nestvorici med ribami niso redki, vendar poginejo običajno v enem ali dveh dneh, dočim živi ta postro za šest mesecev in bo živela po vsaj priliki še dalje. Razume se, da jo hranijo z vso previdnostjo in je zelo zanimivo opazovati, kako se žival pri tem vede. Obe glavi se istočasno zaženeta na hrano in je ne privoščita druga drugi, čeprav izgine naposled v istem želodcu. Tudi drugače se glavi ne razumeta dobro med sabo. Ker imata vsaka svoj par plavut ob škrgah, se zgodi večkrat, da hočeta ubrati vsaka svojo smer, kar povzroča premetavanje po vodi in plavanje na hrbtno namesto normalnega plavanja.

BOMBE Z KUŽNIMI BACILI

ESSEN, Nemčija, 28. junija. — Na letnem kongresu nemških zdravnikov je rekel dr. Staudinger, načelnik nemške zdravniške družbe, da so neresnične ter naravnost smešne trditve, da so Nemci v zadnjem letu svetovne vojne metali bombe, vsebujoče kužne bacile. — Bolj nevarne kot kužni bacili so oblike sovraštva, katere se meče proti narodu in proti katerim se morajo narodi zavarovati same sebe, — je rekel dr. Staudinger.

Babica z 200 potomci.

Iz Londona poročajo: Pred kratkim je praznovala ga. Smithova, ena najstarejših britanskih žen, svoj 102. rojstni dan. — Prišla je na svet 7. marca 1827. v Goulburnu, na ozemlju južnega Walesa, kmalu potem, ko so se njeni roditelji priselili tjakaj iz Dorset-shirea v Avstralijo. Starka je še tako dobro ohranjena, da čita brez očal. Število njenih živih potomcev znaša 200 oseb. Na zadnji rojstni dan je Smithova izrazila željo, naj bi se njen rojstni dan praznoval širom sveta, da bi ljudje na ta način manifestirali hrepenenje po visoki starosti.

ZACEL JE IZHAJATI NA ZADNJI STRANI NAŠEGA LISTA ROMAN

M L A D A LJUBEZEN

Čitatelji že dolgo niso čitali kaj tako lepega, iskrenega in priscrne-ga.

Kdor naroči "Glas Naroda" do

15. JULJA

mu pošljemo vse številke od prvega dne naprej, da ne bo zgrešil krasnega romana.

Peter Zgaga

Moji načrti.

Ko nas bodo po dveh dneh v Parizu prenesli v spalne vagonce, se bo začel zadnji del vožnje v domovino. Za nas ne bo posebno zanimiv. Ne bomo imeli namreč prilike opazovati dolgih francoskih tunelov in naš pogled ne bo uprt v Švajca visoke gore. Pa naj še sam ne vem, kod nas bodo vlačili: ali po severu ali pa jugu. Ker bomo vsega siti, bomo trdno spali, ne mence se za krasno scenerijo, ki bi nam jo utegnili nuditi lepa pokrajina v daljavi ali pa v bližini lepe sosedu. Spali bomo in spali. Sanjali in sanjali. In malo koleno se nam bo včas. S financarji bomo kar meže opravili in tako sami ne bomo vedeli, kje smo, ko nas bo dovedel vlak na ljubljansko postajo.

Na postaji nas bo čakal naš prijatelj Jože iz Most pri Ljubljani ter nam bo kaj začel razkazovati ljubljanske znamenitosti.

Razen univerze, pristnega brinovca, umetniške razstave, ksilnih jete, Narodne Galerije in drugih narodnih ustanov, je v neposredni bližini kolodvora hotel in restavrant, kjer servirajo vsako dopoldne brinovce s kislimi jetricami in pristnim jeruzalemcem.

Ze zastran teh znamenitosti se človeku izplača priti iz Amerike v Ljubljano.

Se istega dne se bomo praktično ziveli v jugoslovansko valuto, katero le medlo poznamo iz borznih in časniških poročil.

Prav kmalu se bomo uverili, da pri poravnavi stroškov in računov jugoslovanski dinar skoro nič ne zastaja za ameriškim dolarjem in je potem takem jugoslovanska valuta trdna, močna in zdrava, že vsaj kolikor pridejo ameriški obiskovalci vpoštev.

Po dveh dneh in dveh nočeh opazovanja po naše oko še vedno bistro, naš duh še vedno dovteten za vsakojako lepoto, toda telo bo potrebovalo počitka.

V to svrhu bomo najeli odličnega jugoslovanskega politika, ki nam bo za mal denar oziroma za liter vina z veseljem razložil, kaj hočejo pravzaprav Jugoslaveni s posebnim ozirom na Hrivate, vpoštevajoč tudi Slovence in Srbe ter uvažujoč Črnogorci, Makedonijo in Italijo, ki je nekaka rak-rana na našem narodnem telesu.

Tako bo razlagal in razkladal za liter vina. Za nadaljni liter vina bo pa pripravljen pojasniti vse diametralne difference med tremi jugoslovanskimi narodi, ki pravzaprav niso narodi, pač pa le en narod oziroma tri plemena, pa tudi plemena ne, pač pa le eno plemo oziroma narod, ki se razteza od Balkana do Vardara in je takorekč integralen del Jugoslavije.

Tako bo govoril, mi bomo pa sladko zaspali.

Naslednjega dne se bomo pa odpravili vsak na svoj dom. Pozdrav in sprejem bo prisrčen, kajti videli se nismo že sedem turških let.

Se istega večera ali naslednjega dne bo pa začela prihajati žlahta: bratanci, sestrične, strnili, uci, tete, botri, kumi, še sam ne vem, kako se vsi ti žlahti pravi.

Prišel bo stric, od sv. Marjete, ki je bil že dvajset let sprt z domačimi in je pozabil vse sovraštvo, samo da vidi Amerikanca.

Prihajali bodo strici in tete od sv. Ožboltu in sv. Katarine, prišlo bo daljino sorodstvo iz Štajerske, Gorenjske in Dolenjske, sošolci, prijatelji in znanci.

Šele človek, ki iz Amerike pride, se lahko prepriča, da ne sega žlahta samo v deveto, pač pa v devetnajsto koleno in čez, in da je žlahta v vseh ozirih jako vztrajna zadeva.

Vse to, kar sem napisal, naj blagovoli rojaki vpoštevati ter naj se ne čudijo in naj radovoljno prispevajo, ko bodo opazili v listu oglas:

— Denarja za vožnjo v Ameriko je kravvo potreben dragi rojak. Cenjene ponudbe itd.

Jaz bom pa pametno ravnal. Že v New Yorku si bom preskrbel povratno karto.

Toda če bom objavil prošnjo za cigarete, upam, da se bodo rojaki velikodušno odzvali.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

J. M. Mora:

DEKLE IZ TEKSTILNE TOVARNE

Začelo se je zelo enostavno, skoro dolgočasno. Najprej se ji v vojni ubili očeta, a čez nekaj let ji je umrla še mati.

Ostala je sirota. Komaj dvanajst let ji je bilo. Usmilila se je je teta. Vzela jo je k sebi v mesto, med one visoke hiše, katerih strehe zro tako brezumno na mimoidoče.

Še predno je bil stara šestnajst let, so jo sprejeli v tekstilno tovarno. V veliko tekstilno tovarno, kjer tko jeklena vretena nitke, ki jih nosijo v obliki svile elegantne dame.

V tekstilno tovarno, iz katere prihaja v trgovine mimo svile tudi navaden barbat, v katerega zavija jo košene ude one, ki jim usoda ni odmerila zvrhane mere sreče in blagostanja. Delala je. Tako, kakor osemsto drugih deklet. Pogled v življenje skozi debelo steklo tovarniških oken ni posebno prijeten. Zunaj sonce in cvetje, v tovarnah pa tudi ob najlepšem vremenu zatohlo. Prah zastirajo zrak, a zrak zastirajo pljuca. Čim mlajše so delavke, tem težje prenašajo svojo usodo. Osemsto mladih grudi je hrepenelo vsak dan po rešitvi.

Rešitev je prišla. To se pravi: morala bi priti. Prinešiti bi jo moral mladenič razoranega obraza s temnimi lisami pod očmi. Bil je tajnik komunistične mladine in znal je priloziti dekletom. Dasi v tujem jeziku, je znal vendar zapeljivo slikati življenje, ki bi bilo res življenje. Svet, ki ga je znal on naslikati v rdeči glorioli mladim delavcem in delavkam, se jim ni zdel daleč, jim ni bil nedosegljiv. A ta svet se je zdel rešitev mnogim, ki so sanjali za debelim steklom dan na dan o nji.

Sanjala je tudi ona. Ona, ki je bila ostala sirota. Ona, ki je dobivala vsako drugo soboto pri okencu tovarniške blagajne mizerno plačo v kuverti, na kateri je bilo poleg drugih števil birokratično napisano tudi njeno ime: Terezina Gerbulakova.

Ni bila edina, ki se je navduševala za ideje tajnika komunistične omladine. Takih je bilo več. Ustanovile so komunistično organizacijo, kupile so si rdeče rute, na bluze so ji pripelpe broške, na katerih je bila Lenina slika.

Ob sobotah so hodile delavke iz tekstilne tovarne v dom, kjer se je

lesketala nad vrati komunistična zvezda, sredi nje pa srp in kladivo. Na predavanju, na katerem je predavatelj rohnal na duhovščino in tovarnarje, se je Terka Gerbulakova seznanila z mladim komunističnim tajnikom. Bila mu je všeč, kajti domov grede je šel za njo in ko jo je na vogalu ulice dohitel, jo je prijazno nagovoril:

— Dovoliš, sodružica, da te spremlim?

Ona si je hotela tikanje prepovedati, kakor se spodobi poštenemu dekletu, toda spomnila se je, da aje v komunistični organizaciji, kjer za meščanske predsodke nimaveseja ne časa. Dovoli! je.

Mladi komunist jo je spremljal do vrat barake, v kateri je spalo mnogo mladih, izčrpanih teles, ki so sestavni deli strojev za izdelovanje tekstilnega blaga.

Pri vratih barake, v kateri je stanovala, odkar ji je bila umrla teta, sta se ustavila in začela kramljati. On je rohnal na ves svet, a ona je poslušala. Pokorno, kakor se spodobi mladi komunistiki. Nehal je šele, ko se mu je poslušalo grlo. Da primerno zaključil svoj govor, jo je prijel za obe roki, rekoč:

— Toda obupati ne smeš, sodružica. Zmaj kapitalizma bo uničen. Za to imamo pesti. Z lastno krvjo ga bo bomo redili. Tebe izseda tovarnar, mene moj mojster. Pride čas, ko bo narobe. Pravim ti: ne obupaj. Delu čast in oblači!

Stisnil ji je obe roki, potem je potisnil čepico na oči in izginil. Terka je gledala za njim, dokler ga ni obšla tema. Patem je stopila v barako in legla spat.

Drugo soboto sta se se zopet sešla, seveda v tajništvu komunistične organizacije. Sedel je za mizo in čital komunistične novine. Ko jo je zagledal, je vrgel novine na mizo in stopil k nji. Šele tedaj si ga je dobro ogledala. Imel je razmršene lase in iz njegovih oči je odsevalo sovražstvo. Terki je bil všeč.

Potem sta se sestajala čisto in kmalu sta se shajala vsak dan. Najprej ji je govoril o neznosnih razmerah, ki se nazivajo družabni red, potem ji je pa septal na ušesa tako, da je zardevala.

— Naivna si, sodružica. Duhovniki so te spravili ob zdravo pamet. Mladost ima pravico uživati vse sladkosti življenja. Kakšen greh? Čuj...

Terka se je spodfaknila in padla. Nekega dne je naletela v tajništvu komunistične organizacije na svojega ljubčka, ki jo je bil začel že zanemarjati. Stopila je k njemu in mu zašepetala:

— Mati bom.
— Kaj mi to briga?
— Ti boš oče.
— Pusti me pri miru!

Preprosil ga je, da je šel z njo iz pisarne. Zunaj ji je dejal:

— Vidiš, takole je ta stvar. Če bi vladali mi, bi ne imela nobenih skrbi. Za otroka bi skrbela država. — Zdaj je pa križ.

— Kaj nameravaš, stari?
— Pa vendar ne misliš, da se zaradi take neumnosti razočem? Posvetujem se, a jutri ti povem.

Segla sta si v roke in odšel je. Drugi dan jo je poiskal v baraki in ji izročil nekaj v papir zavitega.

— Predno ležeš spat, vzemi tri šepce. Grenko je, toda z vodo ne smeš zapiti. Nič se ti ne zgodi. Jemlji, dokler ne bo učinkovalo. Paži, da teh nihče ne bo videl. Meščanska sodišča... to je vrag.

Terka je storila, kakor ji je bil naročil. Zjutraj so jo našli mrtvo na postelji. Okrog ust so se poznali sledovi žoltnih pen.

— Strup. — so dejale delavke, ko je niso mogle obuditi.

— Krongal. — je dejal zdravnik, ki je obduciral v mrtvašnico njeno truplo.

ALI BABA IN 87 TATVIN

Moderen ropar, ki po svojih čilih spominja na pravljicnega Ali Bašo iz "Tisoč in ene noči" se je moral nedavno zagovarjati pred sodiščem v Solunu. Možakar se je čisto na kraju razprave proslavil še s tem, da je pred očmi kazenskega senata okradel neko žensko. Ropar in tat je moral dati odgovor na 87 nečestnih dejanj, ki jih je bil zgrešil v obdobju v obsejnih pasu grške države. Utaboril se je v Georgeheli in je pod pretvezo, da zastopa oblast, ropal potnikom prtljago in denar. Slednjič so mu prišli na sled in so ga pošteno zamehurili.

Kakor rečeno, je dosegel razbojnik vrhunce svoje spretnosti pred očmi sodnikov. Poklicali so bili v sodno dvorano neko žensko, ki je obtožila modernega Ali Baba tatvine. Zaslišanje je dalo banditu priložnost, da je simuliral omedlevo. Stražnik se ga res usmili in peljal iz dvorane "na zrak". Tam je obtoženec ponudil pazniku čedno vsoto denarja, če ga izpusti. Seveda ni dosegel tega, pač pa so po njegovem povratku v sodno dvorano ugotovili, da med zasliševanjem vdrugi okradel svojo žrtev. Naložili so mu dostojno pokoro za 88 velikih grehov in ga varno vklepili v lisice.

POZDRAVI!

John Kramer in George Kuhar iz Clevelanda, pozdravljata na poti v staro domovino vse znanke in prijatelje.

Predno se podam v staro domovino, še enkrat vse lepo pozdravljam, ki so me spremljali na postajo.

Sakser State Bank trdno vsakemu priporočam, kjer bo vsak dobro in pošteno postrežen.

Anton Erjavc.

Predno odpotujemo s parnikom "Paris", še enkrat pozdravimo vse naše prijatelje na Bon-Air, posebnost pa one, ki so nas prišli pred odhodom čislati.

Prisrčna hvala družini Joe Midle za vso postrzebo in naklonjenost, ki ste jo nam vedno in ob vsakem slučaju izkazali in nas tudi peljali na postajo. Hvala tudi Frank in Mary Pristavci, ki sta nas spremljala na postajo in nam peljala prtljago.

Enako se zahvalimo vsem onim, ki so nas spremlili na postajo: Mr. and Mrs. Sketel, Mr. and Mrs. Svete, Mr. and Mrs. Dragar in Mr. Lovrenc Turšič, Mr. and Mrs. Pristavec, John Svet in Anton Prsin ter Mr. and Mrs. Turšič.

Zavedno nam ostanete v spominu kot naši dobri prijatelji.

Vsem pa, ki ste namenjeni potovati v stari kraj, priporočam trdno Sakser State Bank, ker smo uverjeni, da bo vsak dobro postrežen.

Z Bogom in nasvidenje v stari domovini.

Anton, Nežka in Berta Šivic, na potu v Borovnico.

ZANIMIVI in KORISTNI PODATKI

FOREIGN LANGUAGE INFORMATION SERVICE—Jugoslav Bureau

CHICAGO.

Pred sto leti je bil Chicago znatna vas, kjer ni živel niti sto prebivalcev; dandanes je drugo mesto Zruženih držav s prebivalstvom, ki se danes čeni na 3 milijone 157.000. Radi lege ob obali Michiganškega jezera v sruu Mississipi-Missouri doline, na prirodnem križišču med industrijalnim Vzhodom in poljedelskim Zpadom, med železnimi pridelki na Severu in plantažami bombaža na Jugu — bila je usoda Chicagoa, da mora postati ogromno središče in vele mesto.

Prvi ljudje, ki so poznali vrednost take lege, so bili Indijanci. Tam so taborovali na svojih voznjeh po čolnih iz Michigan jezera v Mississippi dolino. Sledč južni panogi Chicago reke, prihajali so do točke, kjer je bilo treba nositi lahke indijanske čolne le štiri milje daljno pot do reke Desplaines, od koder so čolnarili končno do reke Mississippi.

Leta 1777 je bila tam, kjer danes leži Chicago, ustanovljena postaja za izmenjavanje blaga (trading post). To je začetek naselbine.

Leta 1837 je prebivalstvo štelo 4170 duš in tedaj se je naselbina inkorporirala in nazvala se je "mesto". Trinajst let kasneje (1850) je mesto že štelo 29.800 duš. Dvajset let kasneje se je to število kar podeseterilo, kajti je imelo že 290.000 prebivalcev. Trideset let kasneje pa (leta 1900) je že preokradilo milijon prebivalcev in imelo 1 milijon 699.000 duš. Take hitre rasti ni doživelo nobeno mesto na svetu.

V proslavo štiristoletnice odkritja Amerike je bila v letu 1892-3 obdržana svetovna razstava v Chicagu. Druga taka velika razstava se pripravlja za l. 1933 v proslavo stoletnice inkorporacije mesta Chicago.

Današnji Chicago. — Moderni Chicago je industrijalni orjak. Razdalje dvajsetih milj ob obali jezera je samo mesto. Osemtrideset železniških prog iz vseh delov Zruženih držav pritaka v Chicago kot končno postajo. Iz vsake točke je videti neskončno število tovarniških dimnikov.

Največja industrija Chicaga je mesarstvo (meat packing) v moderni obliki. Govedo, svinje in ovce iz farm srednjega zapada in ranč daljnega zapada se sem dovažajo v čikaške ograje za klavno živino (stock yards). Iz tega največjega živinskega trga na svetu dobivajo velike klavnice svoje zaloge. V enem samem letu je ta živinski trg sprejel šestnajst milijonov repov živine.

V velikih klavninah (packing houses) se živina kolje, mesari in meso pakira ter razpošilja v ledenicah na vse kraje sveta. Večino dela opravljajo stroji. V največjih klavninah se živina spravlja na vrh poslopja potom električnih dvigalnic. Klanje zahteva veliko izurjenost. Veliko kladivo jih ubija takoj z udarcem na čelo. Nato se obešajo na pomično vešalo, ki jih prenaša po vsej tovarni. Pokoljena živina se stalno pomika, med tem ko se opravljajo različna dela ob njej. Tu jih odirajo, tam perejo, potem nadzirajo, mesarijo in končno izhajajo iz prtilčja v obliki pakovanega mesa, pripravljenega za kuhinjo.

Niti najmanjši del živine se ne izgublja. Iz kože, krvi, črev in kopit napravljajo se usnje, gnojivo, klobasne kože, nožni ročaji, klej in nešteto drugih produktov.

Za mesarstvom druga največja industrija v Chicagu je tiskarstvo.

Chicago Tribune se dnevno tiska v 760.000 iztisih in se čita v vseh krajih srednjega zapada. Seznam vseh čikaških publikacij zavzema sam na sebi debelo knjigo. V mestu izhaja 140 publikacij v tujih jezikih.

Po vrednosti produkcije sledijo potem sledeče industrije: električni stroji in priprave, produkti livarni in strojan, moška oblačila in jeklo in železo.

Železna ruda in druge kovine prihajajo v Chicagu potom posebnih grajenih čolnov in se izkladajo v pristanišču. Illinois pa ima obilo premoga. Zareči plavki so dramatičen znak industrije železa in jekla.

Sledeča tabela, ki jo je objavila čikaška trgovska zbornica, pokazuje narodnostno sestavo mesta na

Narodnost	Odst. preb.	Št. preb.
Amerikancev	23.80	642.871
Poljakov	11.81	319.644
Nemcev	10.55	285.216
Rusov	3.55	230.668
Svedov	5.92	154.051
Ircev	5.40	145.919
Italijanov	4.80	129.815
Čehoslovakov	4.30	116.115
Črncev	4.08	109.452
Avstrijev (?)	2.69	72.531
Angležev	2.51	67.907
Vseh ostalih	15.79	427.510

Nova mesta so redkoma lepa — in dolgo let ni bil Chicago nikakoli izjema k temu pravilu. V zadnjih letih pa se posveča čim dalje več bogastva umetnostim.

Tribune Tower (stolp poslopja Chicago Tribune) je izmed velikih arhitektnih kompeticije ter se smatra kot eden izmed najlepših nebotičnikov v Ameriki. Moderna Michigan Avenue je dostojanstvena in veličastna. Novi Field Museum je kolosalna stavba ob mramorju in v nji se nahajajo prirodopisne izložbine ter izvanredna zbirka draguljev. V zadnjih letih se je mesto jako zainteresiralo za oporo ter se danes ponaša z eno izmed najboljših opernih družb v Zruženih državah. Večina glavnih poslopij se nahaja v takozvanem "Loop", predelu trgovskega središča mesta.

Z ozirom na svojo mladost je Chicago dosegel mnogo na prosvetnem in znanstvenem polju. Obe vseučilišči, University of Chicago in Northwestern University, uživata mednarodni sloves. Število dijakov visokih šol, ne vtevši poslušalcev verskih ustanov, znaša 47.000. Čikaška ljudska knjižnica ima 46 podružnic po vsem mestu.

Chicago ni ves industrijalni. Mesto se ponaša s vsaj dvema pesnikoma. Carl Sandburg, rojen v Illinoisu od švedskih staršev, je mojstrski opeval svoje rojstno mesto, pripravljal ga mlademu orjaku, nekoliko umazanemu, ali polnemu življenja in energije. Evo nekoliko Sandburgovih črt o Chicagu:

Hog Butcher for the World.
Tool Maker, Stacker of Wheat.
Player with railroads and the nation's Freight Handler;
Stormy, husky, brawling,
City of the Big Shoulders.

Drugi stih iste pesmi opisuje njegovo vitalnost:
Under the smoke, dirt all over his mouth,
laughing with white teeth.

Carl Sandburg sledi tradiciji slobodnega stiha Walt Whitmana. Edgar Lee Master, drugi veliki pesnik Chicaga, piše v finejšem stilu. Njegovo najboljšo delo je "Spoon River Anthology", nekoliko cinčni interpretacija malomestnega življenja. Antologija je zbirka kratkih pesmi v obliki nekakih nagrobnih spomenikov, ki jih prebivalci mesta pišejo sami sebi.

Po podatkih čikaške komore 27 odst. prebivalstva poseduje lastno hišo. V zadnjih letih so se stanovanjske razmere jako izboljšale. Mesto slovi radi svojega sistema parkov. Štiri parki se nahajajo ob Michiganškem jezeru. Svoj čas so bile stanovanjske razmere, zlasti v bližini klavnice, naravnost neznosne. Te razmere so dovele do ustanovitve "Hull House" pod upravo Jane Adams, najbolj glasovite socialne delavke na tem polju v Ameriki. Pod njenim vodstvom so prebivalci tega dela mesta dosegli odpravo prejšnjih neznosnih razmer.

Klima v Chicagu je ekstremna: poleti je vročina neznosna, po zimi zavladuje polarni mraz. Farmarji srednjega zapada pravijo, da moreš poleti "slisati kako koruza raste". Ali ta vročina, ki napravlja dolino Mississippija najbolj plodovito na svetu, ogreva čikaški tlak do neznosnosti. Po zimi brijejo mrzli vetrovi preko poljan srednjega zapada in "zero" temperatura ni nič neobičajnega.

Kriminalni rekord Chicaga povzroča skrbi Pravijo, da je najbolj kriminalno mesto civilizirane sveta. Vsaj po eno umorstvo se dogaja vsak dan. Večino zločinov uganjajo organizirane skupine, takozvane "gangs", ki vodijo medsebojno borbo za prodajanje prepovedanih pišč.

Odnosaji med Prusko in Vatikanom.

Med Prusko in Sv. stolico je bilo končno dosežen sporazum. Pogajanja so se vršila v največji diskreciji med prusko vlado in nuncijem Pacelijem. Časopisje je od časa do časa ostro protestiralo proti dodevnim koncesijam pruske vlade Sv. stolici na škodo medverskega miru in v korist pojačanemu vplivu katoliške cerkve v pruskih pokrajinah, a alarmantne vesti te vrste so bile sproti demantirane.

Sedaj so pogajanja zaključena. Med prusko vlado in Sv. stolico ni bil sklenjen formalen konkordat, marveč gre za takozvano "svečano konvencijo". Glavna razlika je v tem, da so ostala nekatera vprašanja odprta, dočim regularni konkordat, kakor ga je na pr. Sv. stolica sklenila z Bavarsko leta 1924 in sedaj z Italijo, ureja celokupne odnose med cerkvijo in državo.

Pruska vlada je dosegla, da bodo v bodoče obstojale na pruskem ozemlju 3 nadškofije, in to v Koelnu, Paderbornu in Bratislavi, tako da bo odpadla dosedanja jurisdikcija Prage in Olomueca nad nemškimi cerkvenim ozemljem. V Berlinu in Aahenu se ustanovita novi škofiji.

Najvažnejše vprašanje je bilo ali naj ostane pri dosedanjih ureditvi imenovanja članov stolnih kapitulov in volitve škofov. Po dosedanjih ureditvi, ki je bila zamajena s posebnimi papeškimi bulami, je pruska vlada imenovala stolnega škofa in kanonike v primeru izpraznitve ob lihih dneh (1, 3, 5...). V primeru izpraznitve ob sodnih dneh pa je pritikal imenovanje škofu. Po novi konvenciji bo škof imenoval polovico funkcionarjev po zaslišanju stolnega kapitelja, polovico pa z izrecnem soglasju z njim. S tem odpade v tem pogledu dosedanja državna ingerenca.

Postavljanje škofov je po novem cerkvenem zakoniku iz leta 1917 na celoma pridržano papežu. Po dosedanjih ureditvi so volili škofje stolni kapitelji. Država je imela pravico pristanka in odobritve. Z novo konvencijo je dosedanje postopanje dokaj izpremenjeno. V primeru sedisvakance vlože škofje in pristojni kapitel v Rimu kandidatne liste. Papež izbere iz predloženih list tri kandidate in jih sporoči prizadetemu kapitelju, ki izvoli iz predloženih treh kandidatov škofa, a se mora prej še uveriti, da ni ugovora od strani države.

Glede imenovanja župnikov velja jo predpisi zakona iz leta 1872. Ti predpisi so istovetni s predpisi pri nastavljanju protestantskih župnikov. Zahteva se srednješolska matura in z uspehom dovršen visokošolski študij ali pa katoliško

teološko semenišče. Vrh tega je z novo konvencijo priznana enakopravnost izpitov na nemškem kolegiju (collegium germanicum) v Rimu.

Važno je nadalje vprašanje, kako se naj postavljajo profesorji katoliške teologije. Dosedanje bule ni odgovarjajoči deželni zakoni niso vsebovali nikakih določb. V praksi se je postopalo tako, da se je upoštevalo veto katoliškega škofa, ako profesor teologije ni povsem odgovarjal cerkvenim zahtevam v pogledu nauk in življenja. Državna oblast si je v primeru konflikta pomagala s tem, da je nevshelega profesorja premestila na filozofsko fakulteto. Tudi novi konkordat ne vsebuje nobenih določb ter bo torej vrjetno ostal pri dosedanjih praksi.

Nova konvencija ureja tudi finančno vprašanje. Dosedanje realne dotacije se izpremenijo v denarne prispevke države cerkvi. Odslej bo znašal prispevek države za višje cerkvene dostojanstvenike 2.8 milijona mark in se s tem zviša dosedanja dotacija za 1 milijon. Prispevek države za katoliške župnike in nižjo duhovščino znaša 20.1 milijona. Tu so vsote tudi penzije upokojenih duhovnikov.

Nova konvencija med Prusko in Sv. stolico ne prinaša nikakih določb glede solstva in nastanitve novih redov.

Nemška državna (osrednja) vlada se je tudi vprilo te konvencije, ki jo je sklenila pruska vlada s Sv. stolico postavila na stališče, kakor ga je že zavzela leta 1924 povodom bavarskega konkordata, namreč, da ne gre za pogodbo pokrajinske vlade s tujo državo, temveč le s poglavarjem kat. cerkve in da zato ni potrebna posebna aproba o srednje zakonodajne oblasti.

Vsekakor je ta konvencija, ki ureja cerkvene odnose med Prusko in Sv. stolico, markanten pojav in v marsičem poučna za razvoj konkordatnih osnov med posameznimi državami in Sv. stolico v najnovejši dobi.

SOMI V ROKAVSKEM PRELIVU.

Ribiči iz Deala na Angleškem so morali v eni zadnjih noči izbojevati trdovratno bitko z veliko skupino morskih volkov, ki so zasledovali makrele do Rokavskega preliva. Zverine so raztrgale precej mrež in zelo škodovale delu ribolovcev. Vendar so jih ujeli veliko število.

Ena sama ladja je pripeljala kar deset ubitih somov v Deal. Bitka z njimi je trajala več nego tri ure.

Izlet pod osebnim vodstvom

Ako niste še določili dneva odhoda na obisk so-rodnikov v starem kraju, se odločite za

26. JULIJA, 1929

s parnikom

"ILE DE FRANCE"

francoske družbe. Ta je splošno poznan radi komodnosti, hitrosti ter ugodnosti in postrežbe.

Izlet bo vodil zopet osebno naš uradnik —

Mr. JOHN KREČIČ

Njegove izkušnje pri našem potniškem oddelku Vam jamčijo za udobnost in brezskrbno potovanje.

Za ta izlet pričakujemo velikega števila potnikov. Priporočamo torej vsakemu, da se čim prej oglasi in si tako zagotovi dober prostor.

Glede nabave potnih listov, vizejev, permitov itd. pišite na domačo

Sakser State Bank

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

Nova živahnost!

Izmenite se občutka "po-tristosti". Premagajte neravnost ali izgubo teka s Severa's Esorka, ki vam pomaga jesti boljše, spati boljše in se počutite boljše. Dobite danes pri le-karnarju steklenico.

SEVERA'S ESORKA

Koncem junija t. l. bomo prvič pripisali vlogam pri nas obresti za pol leta po

4½%

Ker bomo obrestovali vloge, ki jih prejmemo do vstevši 12. julija t. l. že od prvega julija naprej, vabimo zlasti one rojake, ki še nimajo naše vložne knjižice, da si jo preskrbe tekom te ugodne prilike. Nadaljnje vloge se obrestujejo od prvega v mesecu po vlogi.

Varnost denarja je vsakemu zagotovljena, naša postrežba je v popolno zadovoljnost posameznikov.

Sakser State Bank

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

Mlada ljubezen.

ROMAN

Za Glas Naroda priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

— Ali hoče iti gospod župnik peš v Gargos? — je vprašal služabnik.

— Da! Naložite ta kovčeg na osla ter pridite tako hitro kot mogoče z njim v župnišče. Ali je zgoraj kaj novega? Ali ni bilo lavine še tam?

— Ne, gospod župnik. Le ona z Montmirail je večerj padla.

— Ali se je dobro obnašala?

— O, nikomur ni storila ničesar žalega.

— Tako, tem boljše, tem boljše!

Obenem pa je vzel abej svoj brevir ter rekel svoji spremljevalki: — Podvizajva se! Midva rabiva dobre tričetrt ure, da prideva gor!

Nato je potegnil mlado deklico s seboj, skozi temno ulico, ker so ga dobri ljudje iz Aigues-Vives, ki so vrel iz vseh strani, da vidijo njegovo lepo spremljevalko, preveč motili.

Skrivljani, pohabljeni ter goljasti gorski prebivalci so stali pred svojimi kočami ter delali vsakovrstne pripombe glede nečakinje župnika.

— Ona je iz dolence dežele, kaj ne?

— Seveda. Ona je majhna Jakobina, ki je pred štirimi leti skakala preko vrvi z mojo hčerko. Ali se je ne spominjate?

— Gotovo, kako hitro je zrasla!

— O, tu v okolici Pau požene vse preko noči! Komaj obrne človek hrbet, najde že žensko na mestu male deklice! To delajo vroča tla, ki žare, kot da je ogenj pod njim.

Abej je poslušal vse te govore in najbolj so ga jezili pri tem obrazu naokoli stojerih. Kakšno občudovanje je ležalo v njih pogledih in kakšna radovednost se je kazala iz njihovih ust! Vsi so se ozirali nanj in skoro vsak mu je rekel: — Dober dan, gospod župnik! Vse to je pomenjalo nebroj stvari! Niso pa bili le neznatni ljudje, ki so postali tako navdušeni, temveč tudi bogati in odlični, postopaci kralja! Gospod Casaubon, upravitelj hotela D'Angleterre, je škilil posebno čudno izza ograje svojega parka in na križišču Rue Gambetta je bilo slišati naenkrat zelo energično zvončkanje. Bil je doktor zdravišča, prejšnji asistentni zdravnik na eni velikih pariških bolnic, ki je prišel mimo na svojem kolesu.

Gospodična Jakobine, nečakinja abeja Bordes, pa je tudi zaslužila vse te poklone prebivalcev Aigues-Vives!

Ljubko je bilo videti, ko je korakala ta sveža, mlada deklica med mrko izgledajočimi hišami trga lahkih korakov. Bila je brinetka, zakroženih form ter gibčne postave.

Stari polkovnik, ki je dosti ribaril v obeh hudournikih, je moral, če jo je videl, nehoti misliti na gladke jegulje, ki uidejo človeku tako spretno skozi prste, da jih človek v vodi komaj kdaj lahko zasači. Od telesa Jakobine je izhajal on neodoljiv vonj mladosti. V njenih temnomodrih, blestečih očeh, iz katerih je naravnost sijala spomlad, je tičala pepopisna iskrenost. Njen podbradek je kazal vztrajnost, odločnost ter tudi strast. Najbolj pa je postal človek pozoren pri njej radi izobilice življenske moči ter ognja navdušenja, ki je osvetljal celo njeno bistvo. Bila je kot oživiljena naenkrat od pol ducata duš, ki so silile vse naenkrat na dan.

Bila je stara šele sedemnajst let ter še gojenka nekega samostana v Pau.

Vsled njene telesne zrelosti ter potrebe prostega gibanja in svežega zraka ji je zdravnik svetoval, naj preživi mesec ali dva v gorovju. Bila je sirota. Njen oče je bil po poklicu torejador ter ga je tekem elovesnosti v Aire nabodel na rogove neki bik. Njena mati, rojena Bordes, pa je kmalu nato umrla na srčni kapi. Stariši so jo zapustili brez vsakega premoženja. Abe Bordes, ki ji je bil obenem njen stric, boter in varuh, pa je imel par dragocenih zemljišč ter ji je zapisal vso svojo lastnino. On jo je tudi pustil vzgajati v samostanu v Pau, kjer je tekem svojih številnih obiskov zapazil s ponosom in nemirom, da postaja od dne do dne lepša.

— Spusti svojo kopreno navzdol, Jakobina, — ji je rekel pogosto, ko je šel z njo po ulicah in pogosto, kadar je vrtel svoja palca na svecan način, se je vpraševal, če mu bo ta otrok povzročil skrb, mesto da bi bil tolažba njegovih starih let.

Sploh pa ni bilo videti na tem dobrem abeju Bordes sorodstva z njegovo spremljevalko, ki je vzbujala splošno pozornost. Njegov obraz je namreč nosil začuden izraz, ki bi vzbujal senzacijo na odru v Palais Royal. Star je bil šestdeset let ter je le s težavo nosil svoj okrogli trebuček, ki pa bi mu za celo njegovo življenje branil, da bi videl vzhod sonca s Pic de Montmirail. Sploh pa ni bil nikak prijatelj gora ter sanjal o tem, da vzame v najem posestvo v Normandiji. Na nesrečo pa so ležala vsa posestva, pripadajoča abeju Bordes, z izjemo restavanta de la Paix ter vile Madeleine, ki je ležala v dolini Argelez vsa namani dvanaest metrov nad morsko gladino in vsled tega je predstavljala divji vrh Gargos njegovo Normandijo.

Tam zgoraj, nekako tisoč čevljev nad mestecem, je stalo par razpadlih koč, ki so bile bolj slinčne orlovskemu gnezdu, kot pa človeški naselbini. Nobena vozna cesta ni olajševala prometa. Le peš ali na konju je bilo mogoče priti gor. Če se je hotel človek preseliti, je bilo treba razbiti celo pohištvo na kosce ter ga prenesti na hrbtno osla. Edina pot, ki je vodila v dolino, je bila na gotovih ovinkih tako ozka, da sta mogla komaj dva človeka korakati vstric ter sta morala ženin in nevesta iti drug za drugim.

Kar se tiče mrtvih, so jih spravljali na poseben način na pokopališče. Pritrdili so krsto na varno ter jo spustili navzdol po sledi lavin. Iz Aigues-Vives ni bilo mogoče videti vasi. Le kot peščica mrčesi na rebrih velikana je ležala vas na obronku Gargosa, ki jo je več stoletij mirne prenašal. Leta 1859 pa je prišla naenkrat lavina, ki je poslala v dolino tretino vasi.

Od takrat naprej ni bilo več nobenega miru. Večji del prebivalcev je zbežal in ostali so le še oni, kojih stanovanja so bila skrita za naravnimi braniki. Sedaj je stala sicer le še ladja cerkve, kajti že dvajset let si je izdobil lavina bolj naravnostno pot, od katere se ni več oddaljila. Ladja pa ni zadostovala za cerkveno službo in ker je bila vs brez sredstev ter črtana z administracijskega seznama, je pripadal Gargos k občini Aigues-Vives.

Vsled tega ni bilo sedaj tam niti rotovža, niti šole in tudi ne župnišča. Gargos je padel na mesto enostavne pristave, kojeja hiše z razpokanimi zidovi so bile vedno bolj slinčne gubam starcev, ki se pogrezajo vedno bolj v zemljo, dokler se ne zrušijo, ne da bi s tem vznemirile vodovje hudournika, ki divja štiristo metrov bolj globoko.

V svoji mladosti je bil poklican abej Jacques Bordes kot župnik v Gargos. Takrat so še lavine prizanašale vasi in ker so prišli številni kopalniški gostje v Aigues-Vives, je kupil novi duhovnik, zaupajoč v bodočnost kraja, velika kamenita ozemlja na gori, seveda za nizko ceno. Tu posestvo mu je nudilo vse mogoče: granitne skale, špilje, medvedje jame, večni sneg ter sempatam celo sledove oralne zemlje. Njegov glavni ponos pa je bil lep, širok vodopad, ki je nosil skrajno prozaično ime Slap.

Abej Bordes, kojeja pesniška duša je bila razažaljena vsled tega navadnega imena, je že hotel prekrstiti ta vodopad ter označiti na dotičnem mestu, da je mogoče dobiti v župnišču dovoljenje, da si človek ogleda ta vodopad.

Od pet tisoč tujcev, ki so prišli vsako leto v Aigues-Vives, jih je tri ali štirideset vprizorilo izlet v Gargos in ti so zahtevali vsi, da bi videli Slap, kar bi prineslo v vsaki seziji nekako osemnajststo frankov za lastnika.

To je odgovarjalo nekako plači titularnega kanonika. Vsled tega se ni pobrigal abej Forbes za kako drugo faro. Ker je bila njegova lastna hiša zavarovana od naravnega granitnega zidu, ki se je dvigal več kot petdeset metrov visoko, ni imel nobene druge želje kot ostati pri svojih faralah. Od časa do časa, kadar se je stajal sneg ter ni bilo nikake nadaljnjne nevarnosti pred lavinami, je bral v majhni, razpadli cerkvi mašo. Razventega, da si ubije čas, si je zgradil mehanično žago ter izpopolnjeno vrtilno klop, katero je gonil Slap. S pomočjo te klopi je izrezljal različne predmete iz lesa. Največji triumf pa je dosegel s svojimi časiami za jajca, katere je izdeloval iz različnega lesa, ki je rasel na nerodovitnih tleh. Na svojega godu dan je nato razdelil čestitljivi rezar sadove svojega dela med svoje farane, ki pa nikdar niso zavzvali mehko kuhanih jajc.

Pristava je ležala preveč visoko, da bi bilo mogoče stanovati v njej pozimi. Od oktobra pa do marca je bila skoro zakopana pod sneg. Strehe koč so izgledale kot bele kapuce, ledene sveče so visele raz glavni altar cerkve in le strmi obronki granitne stene, na katerih ni mogel najti sneg nobenega oprijema, so kazali svoje navpične zidove kot nepremagljiv grad. Preko tega časa se je mudil v Gargosu le en sam človek in ta je bil Silverij Montguilhem, neki dvajsetletni, molčeči sin gora, ki je za majhno nagrado stražil hiše svojih rojakov.

Ze pred enim mesecem je napovedal Silver ljudem iz Gargosa, ki so se umaknili v Aigues-Vives, tajanje snega in na to sporočilo so prišli zadnji farani abeja Forbesa zopet iz svojih premrlih koč na svoje mokre travnike in razmečkana polja, iz katerih je izzabilo solnce nežne solze. V župnišču v Gargos sta se še nastanila kuharica Pupot ter vrtnar Tuton, snela ogrtače s pohištva, navila uro ter pripravila kokušim mesta za gnezda.

Konečno, dne 1. aprila je prišel abej Forbes po šestmesečnem zimskem bivanju v svoje poletno bivališče, v svojo hišico, naslonjeno ob skalo, da vrši zopet do jeseni svoje posode za jajca.

— Hej, Jakobina! Ali ne poznaš več poti? — je rekel dobrorejeni duhovnik potem ko se ležale za njima zadnje hiše Rue Gambetta.

Hitro je zavil na levo stran po stezici preko par travnikov ter se pričel dvigati proti Gargosu.

Ubral je po najbolj strmi poti, po kateri je bilo mogoče dospeti do pristave v nekako pet in dvajsetih minutah.

Jakobina se je čutila srečno. Njen, od svežega zraka razpaljeni obraz, se je smehljal vsakemu krog sebe in na vijugasti cesti je pričela celo teči.

— Stric, ali nas gospod na kolesu še vidi? Ne? Potem bom lahko divjala? Ne da bi čakala na odgovor, je odhitela z prešernimi koraki, da je letelo njeno krilo na vse strani.

— Ah, to je dobro! — je vzkliknila, ko je čutila, kako ji sveži veter z gora piha krog njenega vratu, členkov in rok ter se poigrava s šopom njenih las na tilniku.

Letela je kot blazna po griču navzgor in navzdol, brez cilja in namena, kot pes krog svojega gospodarja, da pokaže svoje veselje ter mladostno prešernost.

O, ta krasna drevesa! Kako se imenujejo? In ta skale!... Ta sladki vonj povsod naokrog!... In mož tam zgoraj, ki si je privezal krog sebe vrv, da poseka drevo! In ta bradata koza, ki zre iz okna svoje kajže na ljudi! Natančno tako, kot prednika! O, oprostite mi! Izpovedala se bom!

Abej ni mogel ozmerjati svojega nesposoblivega otroka.

— Oh, kako sveža je trava! — je pričela iznova. Zaprite vendar nekoliko oči, stric! Jaz moram napraviti par kozolcev!

In potem, ko jih je napravila par, je odhitela zopet proč ter pozdravljala z velikim oduševljenjem gore, doline, vasi in vodopade, sploh vse, kar je mogla preleteti in predihati pod celim tem višnjem nebom in po celih teh skalnatih tleh, ki so stremela proti nebu, proti solncu, kot v prevelikem navdušenju.

(Dalje prihodnjic.)

KOLIKO JE VREDNA ŽENA

Ničemur se niso Kitajci spočetka tako čudili, kakor spoštovanju, ki ga izkazuje Evropejec svojim ženam. Služabniki imenitnih Kitajcev kar niso mogli razumeti, da je našim ženam dovoljeno sedeti pri mizi. Mnenja so bili, da pozablja pri tem mož na svoje dostojanstvo. Ko je pripeljal prvi guverner Hongkonga, Lord Ellison, leta 1842 svojo ženo s seboj, ga je obiskal tudi bogat mandarin. Ta si je zelo natančno ogledal guvernerjevo ženo, posebno pozornost je posvečal njenim kretnjam. Ko je zapustila sobo, je vprašal guvernerja v slab angleščini: "Kaj ste dali za svojo ženo?"

Lord se je zabaval nad svojevrstno pomoto svojega obiskovalca. — "Dvatisoč dolarjev", mu je odgovoril.

"No", pravi mandarin ter potegne možno iz žepa, "če mi jo prepusite, vam plačam pettisoč dolarjev".

Kitajčev obraz je bil videti popolnoma resen. Zato ni preostalo guvernerju drugega, kakor da kolikor mogoče vjudno zavrne mandarinovo pncudbo.

Toda ta ni odjenjal, temveč je šel v svojem ponujanju do sedemtisoč dolarjev.

Lord Ellison je bil naposled prisiljen, da izjavi Kitajcu, da Evropejci nikoli ne prodajajo svojih žena, ko so enkrat postale njihova last, kar mu je hotel gost komaj verjeti.

Lord se je pozneje še mnogokrat smejal s svojo mlado ženo radi te nenavadne Kitajčeve ponudbe.

ZOPET NESREČNI VRTILJAK

V Ratiboru se je z nekega vrtljaka odtrgala gondola in se v največjem zagonu vrgla med stoglovo množico gledalcev. Devet odraslih oseb in pet otrok je bilo pri tem težko poškodovanih. Vzrok nesreče tiči v dejstvu, da je bila žica gondole prerahlo pritrjena.

Ljudstvo je navallilo na lastnika vrtljaka in njegove uslužbence ter jih je hotelo linčati; pozvano orožništvo je jedva zadržalo pobesnele ljudi. Podjetje je bilo takoj zapечатeno, nadaljno besedo pa bo govorila sodnija.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA

"GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V AMERIKI

2. Julija: Columbus, Cherbourg, Bremen, Ryndam, Boulogne sur Mer, Rotterdam
3. Julija: Humberic, Cherbourg, President Harding, Bremen, Cherbourg
4. Julija: Milwaukee, Cherbourg, Hamburg, Muenchen, Boulogne sur Mer, Bremen

5. Julija: Ile de France, Havre, Veendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam, Augustus, Napoli, Genova

6. Julija: Minnewaska, Cherbourg, Arabie, Cherbourg, Antwerpen, Deutschland, Cherbourg, Hamburg, Republic, Cherbourg, Bremen

7. Julija: Aquitania, Cherbourg

8. Julija: Majestic, Cherbourg

11. Julija: Cleveland, Cherbourg, Hamburg

12. Julija: Paris, Havre, Vulcania, Trst (Islet), Lapland, Cherbourg, Antwerpen, Volendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam, Minnesota, Boulogne sur Mer

13. Julija: Hamburg, Cherbourg, Hamburg

15. Julija: Berengaria, Cherbourg

16. Julija: Karlsruhe, Boulogne sur Mer, Bremen, Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rotterdam

17. Julija: President Roosevelt, Cherbourg, Bremen

18. Julija: Stuttgart, Boulogne sur Mer, Bremen

19. Julija: France, Havre, Olympic, Cherbourg, Pennland, Cherbourg, Antwerpen

20. Julija: Minnetonka, Cherbourg, Albert Hallin, Cherbourg, Hamburg, Conte Blancamano, Napoli, Genova

23. Julija: Berlin, Cherbourg, Bremen

24. Julija: Mauretania, Cherbourg, George Washington, Cherbourg, Bremen

26. Julija: Ile de France, Havre (Glavni poletni izlet), Homerik, Cherbourg, Bremen, Cherbourg, Bremen, New Amsterdam, Boulogne sur Mer, Roma, Napoli, Genova

27. Julija: Belgeland, Cherbourg, Antwerpen, St. Louis, Cherbourg, Hamburg, Leviathan, Cherbourg, Minnekanda, Boulogne sur Mer

31. Julija: Dresden, Cherbourg, Bremen, America, Cherbourg, Bremen

6 DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogromnih parnikih: ILE DE FRANCE 5. jul.; 26. jul. (Ob polnoči) (7 P.M.)

PARIS 12. julija; 2. avgusta (Ob polnoči) (3 P.M.)

FRANCE 19. julija; 15. avgusta (Ob polnoči)

Najkrajša pot po železnici. Vsakdo je v posebni kabini z vsemi modernimi udobnostmi — Plačja in slavnostna francoska kuhinja. Izredno nizke cene. Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali

FRENCH LINE

19 STATE STREET NEW YORK, N. Y.

"MILWAUKEE"

Nova motorna ladja "Milwaukee", last Hamburg-American Line, se je podala dne 29. junija iz Hamburga na svoje deviško potovanje. Spetoma se je ustavila v Boulogne in Southampton. Na krovu je imela 238 potnikov.

"Milwaukee" in njena posestrimska ladja "St. Louis" sta največji motorni ladji nemške trgovske mornarice, ki sestoji iz 36 ladij, ki imajo vsega skupaj 250.000 ton.

"Milwaukee" je bila zgrajena v ladjedelnici "Blohm & Voss" ter spuščena v morje dne 20. februarja 1920. Pri tej priliki je bil navzoč tudi Daniel W. Hoan, župan wisconsinskega mesta, po katerem je bila ladja krščena.

Ladja ima dva vijaka, 16.750 reglstriranih ton, dolga je 575 čevljev ter 73 čevljev široka. Njeni stroji proizvajajo 12.000 konjskih sil, vozi pa z naglico 16 vozlov na uro.

Na nji je prostora za 400 potnikov kabinskega razreda, za 316 potnikov turistickega tretjekabinskega razreda in 430 potnikov tretjega razreda.

Poveljuje ji kapitan Molchin.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je poučen o potnih listih, priligi in drugih stvarih. Vsled naše dolgoletne izkušnje vam mi samoremo dati najboljše pojasnila in priporočila, vedno le prvostanske brnopolnike.

Tudi nedržavljan samorejo potovati v stari kraj, toda preskrbeti si morajo dovoljenje ali permit iz Washingtona, bodisi za eno leto ali 6 mesecev in se mora delati prošnje vsaj en mesec pred odpotovanjem in to naravnost v Washington, D. C., na generalnega naselniškega komisarja.

Glasom odredbe, ki je stopila v veljavo 31. julija 1925 se nikomur več ne pošlje permit po pošti, ampak ga mora iti iskat vsak prošelec osebnostno, bodisi v najbližji naselinski urad ali pa ga dobi v New Yorku pred odpotovanjem, kakor kdo v prošnji zaprosi. Kdor potuje ven brez dovoljenja, potuje na svojo lastno odgovornost.

KAKO DOBITI SVOJCH IZ STAREGA KRAJA

Od prvega julija je v veljavi nova ameriška priseljeniška postava. Glasom te postave samorejo ameriški državljani dobiti svoje čene in neporočene otroke izpod 21. leta ter ameriške državljanke svoje moške s katerimi so bile pred 1. junijem 1922. leta poročene, isven kvote.

Jugoslovanska kvota znaša 50.000. 671 priseljenec letno. Do petotice te kvote so upravičeni stari ameriški državljani, možje ameriških državljanov, ki so se po 1. junija 1922. leta poročili in po ljedeli, odrosoma čene in neporočeni otroci izpod 21. leta onih nedržavljanov, ki so bili postave pripisani v to deželo na stalno bivanje tu. Vsi ti imajo prednost v kvoti, od ostalih sorodnikov, kakor: bratov, sester, pečakov, nečakinj itd., ki spadajo v kvoto brez vsake prednosti v leti, pa so na sprejema nikakih prošanj za ameriškanke vize.

SAKSER STATE BANK
28 Cortlandt Street

STENSKI ZEMLJEVID ZA VSAKOGAR

Človek, ki čita liste, ne more in ne sme biti brez zemljevida. Poročila prihajajo iz raznih tako malih in oddaljenih točk, da je potrebno znanje zemljepisja, če hočete poročilo popolnoma razumeti. Po dolgotrajnem iskanju smo dobili STENSKI ZEMLJEVID, s katerim bomo brez dvoma ustregli našim čitateljem. Na zemljevidu so vsi deli sveta ter je dovolj velik, da zadosti vsem potrebam.

CENA SAMO \$1.==
(Za Canada \$1.20 s poštino in carino vred.)
Poštino plačamo mi in polijemo zavarovano.

VELIK ZEMLJEVID JE POTREBEN V VSAKEM DOMU

Edinole veliki zemljevidi zadoščajo dnevnim potrebam. Če se morate posluževati atlasa, morate listati po njem in predno najдете, kar iščete, mine ponavadi dosti časa. Pred STENSKIM ZEMLJEVIDOM se pa lahko zbere cela družina in lahko razpravljajo o dnevnih vprašanjih. Na ZEMLJEVIDU lahko natančno upotujete, kje se je zgodila kakšna nesreča, kje je porušil tornado, kam je dospel letalec itd. Tudi otroci potrebujejo ZEMLJEVID, ko se uče zemljepisja.

Naš STENSKI ZEMLJEVID je pravzaprav skupina zemljevidov. Ima šest strani, ki vsebujejo približno 6000 kvadratnih inčev. Dolg je 38. širok pa 25 inčev.

Dostikrat sta že čitali v časopisih ali knjigah o krajih, ki vam niso bili znani. Vaše zanimanje bi bilo dosti večje, če bi vedeli, kje se nahajajo. Z našim ZEMLJEVIDOM je pa to potreba ugodena.

V TEJ SKUPINI ZEMLJEVIDOV SO:

Veliki in krasni zemljevid celega sveta in vseh kontinentov, tiskan v petih barvah.

Velik zemljevid Združenih držav, na katerem so vse železnice in ceste.

Nov zemljevid za paketno pošto in Vodnik po Združenih državah.

Zemljevidi Pacifičnega Pacana, otočja in ameriške lastnine.

Opis dežel, mest, otokov, rek itd.

27 ZEMLJEVIDOV V STENSKEM ZEMLJEVIDU

Ne očirajte se na to, če že imate zemljevid ali atlas, ta STENSKI ZEMLJEVID bo za vas velike važnosti. Ko ga boste en teden imeli, za ne boste dali cili za pet dolarjev.

NAROČITE GA PRI:

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY 216 West 18th Street, New York